

Perunalajikkeiden rutonkestävyydessä on parantamisen varaa

Arjo Kangas, Asko Hannukkala, MTT ja Anne Rahkonen,
Perunantutkimuslaitos

Perunalajikkeiden perunaruton kestävyydessä on eroja. Viljely ei onnistukaan ilman toistuvia torjuntaruiskutuksia. Tieto lajikkeiden kestävyyseroista auttaa arvioimaan ja suunnittelemaan ruton torjuntaa. Nykyistä kestävämpiä lajikkeita tarvitaan, jos kasvinsuojeluaineiden käyttöä halutaan oleellisesti vähentää perunantuotannossa.

Perunalajikkeiden lehtiruton kestävyttä seurataan lajikekokeiden yhteydessä kolmella eri paikkakunnalla, Lammilla, Jokioisilla ja Ylistarossa, tehtävissä kenttäkokeissa. Niissä lajikkeita viljellään koekentässä kokonaan ilman kemiallista rutontorjuntaa.

Viime vuosina ensimmäiset lehtiruton oireet on yleensä löydetty Lammilla ja Jokioisilla heinäkuun alussa ja Ylistarossa heinäkuun lopussa. Lehtiruton ilmaantumista ja etenemistä eri lajikkeissa seurataan arvioimalla ruton tuhoama osuus vihreästä lehtialasta 2–3 kertaa viikossa.

Ruton eteneminen vaihtelee

Ruton etenemisen nopeus riippuu olosuhteista. Jos ruttopaine on ankara ja olosuhteet rutolle otolliset, saattaa arimpien lajikkeiden varsisto tuhoutua viikonkin kuluessa. Toisinaan ruton eteneminen on hitaampaa.

Viime vuoden kokeessa Ylistarossa havaittiin arimmista lajikkeista ensimmäiset oireet heinäkuun lopussa. Seuraavalla viikolla laikkuja havaittiin jo lähes kaikissa lajikkeissa. Vain Canasta, Kardal ja Kuras olivat oireettomia. Myöhäinen Kuras säilyi oireettomana elokuun puolen välin yli.

Useimmista lajikkeista rutto oli hävittänyt varsiston kokonaan elokuun puoleen väliin mennessä. Vain jo mainituissa kolmessa myöhäisessä lajikkeessa oli vihreää varsistoa jäljellä elokuun lopussa.

Canasta ja Kuras kestävimät

Vuosilta 1998–2008 on tuloksia kaikkiaan 26 kokeesta. Niissä on ollut yhteensä 71 eri lajiketta. Kokeiden yhteenveto

kertoo, että parhaiten ruttoa kestävät Canasta ja Kuras. Ne ovat myöhäisiä tärkkelysperunalajikkeita.

Kardal on jo hieman näitä lajikkeita heikompi. Lehtiruttoa erinomaisesti kestävä Appell on vähän viljelty ruokaperunalajike, jonka mukulat kuitenkin sairastuvat herkästi ruttoon.

Tärkkelyslajikkeista Posmo ja Saturna kuuluvat arkoihin lajikkeisiin. Aikaisimmat tärkkelyslajikkeet Hankkijan Tanu ja Tomppa ovat erittäin rutonarkoja. Niissä on esiintynyt eniten myös mukularuttoa.

Ruokaperunan rutonkestävyys

Myös ruokaperunalajikkeiden rutonkestävyydessä on eroja. Aikaisimmat ja vanhat lajikkeet ovat erittäin rutonarkoja. Esimerkiksi Asterix, Van Gogh ja Nicola, Idole ja Matilda ovat hieman niitä kestävämpiä.

Nykyistä rutonkestävämpiä lajikkeita pitäisi ottaa nopeasti viljelyyn, sillä jo lähitulevaisuudessa on suuria paineita vähentää kemiallisten kasvinsuojeluaineiden käyttöä.

Lisätietoja: arjo.kangas@mtt.fi
puh. (06) 474 6401

Ruton tuhoaman varsiston osuus prosentteina eri perunajajikkeilla keskimäärin siinä vaiheessa, kun koko kokeesta noin puolet varsistosta oli hävinnyt. Yhteenveto vuosilta 1998–2008.

